



SmittNytt Sörmland

September 2018 Nr 3

Informationsblad från Smittskydd/Vårdhygien och STRAMA

Innehåll

VRE

Influensavaccinering

EHEC

Strama

STI-prevention

HIV-provtagning

Skypemöten primärvård

Här kommer årets tredje nummer av SmittNytt, efter den varma och långa sommaren som var förhållandevis lugn på smittskyddsfronten. Vädret innebar dock med utmaningar för sterilhanteringen på grund av väldigt hög luftfuktighet och vårdhygien var inblandad i detta lite ovanliga problem. Det varma vattnet från Östersjön har också bidragit till flera fall, både i Sverige och i Sörmland, av infektioner med bakterien *Vibrio cholerae*. Infektionerna kallas också badsårsfeber och är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen. Bakterien trivs bra i högre temperaturer och bräckt vatten men ska inte förväxlas med klassisk kolera. VRE-bakterien verkar vi dock, med hjälp av följsamhet till hygien- och städrutiner, skrämt på flykten från Nyköpings lasarett och i skrivande stund inga nyupptäckta fall sedan slutet på juni (ta i trä!).

Nu går vi dock in i lite svalare tider och då kommer snart influensan som ett brev på posten. Det förebyggande arbetet med att hantera både vård och vaccinering har påbörjats och jag ber er alla att påminna både de som är äldre och medicinska riskgrupper i alla åldrar, inklusive gravida, att vaccinera sig. Influensavaccinering förebygger sjukhus- och intensivvård och död hos äldre och riskpatienter. Influensa vaccinering av äldre individer skyddar också mot hjärtinfarkt enligt aktuella studier. Jag rekommenderar också att all vårdpersonal vaccinerar sig själva, för att undvika spridning till redan sköra patienter på sjukhusavdelningar och boenden som vi såg förra året. Säsongsinfluensavaccinet är välbeprövat sedan många år och har inga likheter med det vaccin som gavs i samband med den så kallade svininfluensan. Mer om influensavaccinet läser ni längre fram i detta nummer.

Vi kommer gärna till er på APT eller motsvarande och svarar på frågor om influensavaccinet, och andra smittskyddsfrågor för den delen.

Som alltid: hör gärna av er med smittskyddsfrågor kring diagnoser, smittspårning och riktlinjer. Lägga upp hemsidan som favorit; <https://samverkan.dll.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/> och sök på A-Ö. För varje anmälningspliktig sjukdom finns gemensamma nationella smittskyddsblad som rekommenderas och underlättar för er; Läkarinformation och Patientinformation.

Med önskan om en skön höst

Helena Hervius Askling
Smittskyddsläkare Sörmland



LANDSTINGET SÖRMLAND
Smittskyddsläkaren

VRE-utbrottet, hur är läget efter sommaren?

Vi räknar nu 55 fall av VRE till utbrottet på Nyköpingslasarett. Det senaste fallet diagnosticerades i prov taget 18-06-29. Nu har det således gått mer än två månader sedan det fallet. Att vi inte påvisat ytterligare spridning under denna tid, trots sommarneddragningar i antal vårdplatser, är förstås mycket glädjande. Eftersom patienterna som bär på VRE har återkommit som inneliggande patienter, så att det i stort sett hela tiden funnits åtminstone någon inlagd, har det inte saktats risk att ny spridning kan uppstå.

Vi hoppas snart att återkomma med att förklara utbrottet helt över och kunna dra ner på utökade provtagnings/smittspåringsrutiner runt inneliggande VRE-patienter. En återgång till normalläge förutsätter dock att en patient med VRE, kan vårdas enligt de riktlinjer som finns och att städrutiner fungerar. Alla patienter måste handläggas med *god hygienisk standard*, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen, för att inte smittspridning ska ske. Detta innefattar basal hygien, rengöring och desinfektion samt hygienisk planering och organisation av rutiner relaterade till patienternas medicinska vård.

Riktlinjer för handläggning av såväl VRE-bärare som bärare av andra resistenta bakterier finns på [Smittskydd – Vårdhygiens hemsida \(https://samverkan.dll.se/for-vardgivare/smittskydd-och-vardhygien/\)](https://samverkan.dll.se/for-vardgivare/smittskydd-och-vardhygien/). Där hittar man också information om basal hygien, rengöring och desinfektion och länkar till ytterligare information relaterad till förebyggande av smittspridning.

Influensavaccinering start 6/11

Den 6:e november går startskottet för den nationella kampanjen att rekommendera riskgrupper förebyggande influensavaccination, som i Sörmland är kostnadsfritt. Störst risk för inneliggande vård och död har äldre människor utan underliggande sjukdomar men även friska gravida och oavsett ålder de som har neurologiska sjukdomar som påverkar andningen, hjärt-lungsjukdomar, nedsatt immunförsvar och extrem fetma. Influensavaccinering av dessa riskgrupper har ett tydligt syfte: att förhindra sjukhusvård/intensivvård.

Säsongsinfluensavaccinet har tyvärr aldrig ett 100% skydd mot att insjukna i influensa och skyddet varierar med vilken virusstam som cirkulerar och hur bra den är matchad med vaccinet. Det som är säkert är dock att vaccinering skyddar riskgrupper mot sjukhusvård och död och det är därför vi ska hjälpas åt att påminna dem att vaccinera sig. Och vaccinera oss själva som vårdpersonal så vi inte sprider influensan till våra sköra patienter, vilket tyvärr skedde på både sjukhus och i kommunal vård förra säsongen. Säsongsinfluensavaccinet har inga allvarliga biverkningar och har getts i miljontals doser. Det har heller inga likheter med vaccinet mot den så kallade "svininfluensan". Medicinsk information om vaccinet, dosering mm kommer att skickas ut separat från oss i slutet av september/början på oktober till vårdgivare och kommuner. Som alltid: hör av er med frågor och funderingar eller be oss komma på APT/möte för att svara på frågor.

Nationellt utbrott EHEC

Sedan i början av juli 2018 pågår ett stort utbrott av EHEC i Sverige. Cirka 90 fall som smittats i Sverige har kunnat kopplas till aktuell utbrottstyp, O157 H7. De flesta fallen rapporterades i starten från Uppsala och Västra Götalands län, men flera andra län har nu tillkommit. I Sörmland har ännu inget fall kopplats till utbrottet. Var smittan kommer ifrån har ännu inte kunnat identifieras. Folkhälsomyndigheten utreder utbrotten tillsammans med berörda myndigheter.

EHEC är en bakterie som normalt kan förekomma hos idisslare, framförallt nötkreatur. När människan smittas är symtomen buksmärter, diarréer som ibland är blodiga samt feber kan förekomma. En allvarlig njurkomplikation, (HUS) uppstår i 5-10% av de smittade fallen, framförallt små barn drabbas. Detta tillstånd kräver avancerad sjukhusvård.

Fekal- oral smitta, överförs via

- kontaminerade köttprodukter,
- opastöriserade mejeriprodukter
- Grönsaker som kontaminerats vid gödning/bevattning
- Person till person
- Bad i förorenat vatten

EHEC dör vid upphettning till cirka 70 grader, men överlever djupfrysning.

STRAMAs arbete mot antibiotikaresistens: förskrivning minskar

Antibiotikaförskrivningen på recept fortsätter att minska i Sörmland. Under sju månader har förskrivningen legat under 300 recept per 1000 listade patienter och år. Därmed har vi passerat en viktig milstolpe mot 250-målet, och det är glädjande att Sörmland inte bara nått under 300 recept, utan fortsätter att minska.

Penicillin V är det antibiotika som minskat mest. Övriga luftvägsantibiotika, doxycyklin och amoxicillin är oförändrade. Förskrivningen av ciprofloxacin är fortfarande hög. Ciprofloxacin ska inte användas vid behandling av cystit hos män och kvinnor, utan det finns andra effektiva preparat med mindre resistensproblem: pivmecillinam och nitrofurantoin är förstahandsmedel till både män och kvinnor. Under årets första 7 månader minskade recepten på ciprofloxacin något.

Mer information om antibiotikaförskrivningen i Sörmland och Sverige hittar du på hemsidan under A-Ö: Antibiotikaförskrivning.

Sexuellt överförbara sjukdomar (STI) förebyggande arbete

Föreläsning om sexuell hälsa

Genom föreläsningen vill vi ge dig kunskap om könssjukdomar, oplanerade graviditeter och kondomer. Föreläsningen vänder sig främst till personal inom elevhälsan, pedagoger men även andra som arbetar med barn och ungdomar i Sörmland.

27 november kl. 8.30-11.30 Kullbergsska sjukhuset Katrineholm, lokal: Direktionsrum

28 november kl. 8.30-11.30 Mälarsjukhuset i Eskilstuna, lokal: Känseln

"Din kropp är din. Ingen annans." – Informationskampanj mot kvinnlig könsstympning

Könsstympning är en flera tusen år gammal tradition, som inte har med någon religion att göra. Det handlar om makt och kontroll över flickor och kvinnor. Många flickor får svåra fysiska och psykiska problem, andra dör av övergreppen. Sörmland kommuner, landstinget och Länsstyrelsen i Sörmlands län går i november ut i en gemensam informationskampanj. Syftet med kampanjen är att informera om konsekvenserna av könsstympning och att nå ut till unga flickor som är, eller riskerar att bli, könsstympade så att de får veta att de har rätt till vård och ett liv utan smärta.

Handbok: <https://samverkan.dll.se/for-vardgivare/smittskydd-och-vardhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/kvinnlig-konsstympning/>

Klamydiamåndag

Klamydiamåndagen uppmärksammas 17/9 för att informera om den vanligaste könssjukdomen bland tonåringar och vuxna. Infektionen känns inte alltid, men den är viktig att upptäcka i tid. Genom Klamydiamåndagen vill vi sprida kunskap om sjukdomen och uppmuntra till att gå

och testa sig. Vi vill påminna om vikten av att ta klamydiaprov och att aldrig neka eller hänvisa provtagning om en person söker inom primärvård eller på annan mottagning. Klamydia är en allmänfarlig sjukdom och Smittskyddslagen är tydlig avseende skyldigheten att provta om misstanke finns. Cirka en tredjedel av klamydiafallen i Sörmland hittas i smittspårning vilket motiverar arbetet att diagnosticera klamydia för att kunna smittspåra och behandla fler.

Ny länk för beställning av kostnadsfria kondomer till skolor i Sörmland

Smittskydd/vårdhygien i Landstinget Sörmland bestämde i våras att elevhälsan/skolsköterskor för både privata och offentliga högstadieskolor och gymnasieskolor i Sörmland kan beställa bl.a. kostnadsfria kondomer och glidmedel till sin skola. Landstinget har i början av sommaren uppdaterat sin webbsida, här kommer ny länk till beställningssidan:

<https://samverkan.dll.se/for-vardgivare/smittskydd-och-vardhygien/sexuell-halsa/kondombestallning>

Hiv-provtagning och World Aids Day veckan 26/11-1/12

Vi kommer att uppmärksamma World Aids Day 1/12 genom att veckan innan rikta oss mot framförallt primärvården med mer information om hiv och -provtagning. Det ska vara enkelt att ta ett hiv-prov och vi vet att mörkertalet är stort och att prognosen är bättre ju tidigare infektionen upptäcks. Det finns enkel och bra behandling som gör att hiv-smittade lever lika länge som alla andra. Dessutom är smittsamheten minimal med de nya effektiva medicinerna. Om ni på er vårdcentral vill fortbilda er inom detta område under den aktuella veckan så hör gärna av er så kan vi komma till er. Detta sker i samarbete med Infektionskliniken, Länsgruppen för sexualitet och hälsa och HälsoVal.

Skypemöten med primärvården – ett nytt sätt att kommunicera?

På försök, och efter gott resultat i Kalmar län, så bjuder vi in primärvården, och i första hand läkarna för kortare Skypemöten om 30 minuter vid två lunchtillfällen under hösten; fredag 12/10 kl 12.30-13.00 och torsdag 6/12 kl 12.30-13.00. Mer information kommer via Hälsoval angående tekniken. Skypeinbjudan med önskemål om frågor/fall att ta upp kommer också från oss. Tanken är att gemensamma frågor dryftas, och att fler hör detta, samt att även jag som smittskyddsläkare kan få möjlighet att få ut viss information direkt till läkarna. Ett givet ämne den 12/10 borde vara influensavaccineringen men det finns säkert mycket annat eller något speciellt aktuellt fall/utbrott som ni vill ta upp.

Smittskydd/Vårdhygien

Hemsida

e-post: smittskydd.vardhygien.sorml@dll.se

Helena Hervius Askling	Smittskyddsläkare, verksamhetschef	016-10 35 69
Maria Remén	Bitr smittskyddsläkare, ordf STRAMA (50 %)	016-10 51 48
Mikael Stenheim	Hygienöverläkare, bitr smittskyddsläkare	076-495 42 36
Marita Graff	Smittskyddssjuksköterska	016-10 35 68
Susanne (Sanna) Fredriksson	Hygiensjuksköterska mot landstinget Mälarsjukhuset	016-10 38 68
Caroline Östlund	Hygiensjuksköterska mot landstinget Nyköpings lasarett och Kullbergska sjukhuset	0155-22 22 02
Sandra Khouri	Hygiensjuksköterska mot kommunerna (75 %)	016-10 55 42
Karolina Nilsson	Hygiensjuksköterska mot kommunerna (75 %)	0155-22 22 90
Caroline Lundh	Samordnare för sexualitet och hälsa	076-723 47 80
Inger Döckner	Smittskyddsassistent	016-10 35 85

